

ทำไมตรุษจีน จึงจุดประทัดและเซตสิงโต

นำเสนอเมื่อ : 25 ม.ค. 2552

ในอดีตมีคนหัวใสนำดินระเบิดไปบรรจุในบั้งไม้ไผ่เล็กๆ แล้วจุด เสียงไม้ไผ่ระเบิดก็ดังสนั่นหู เด็กเล็กได้ยื่นก็ร้องจ้า บรรดาสุนัขและสัตว์เลี้ยงทั้งหลายต่างพากันกลัวเสียงประทัดวิ่งหนีกันไต่

ทำให้มีบางคนคิดว่าเสียงดังโป่งป่างของประทัด น่าจะไล่เจตต์เหี้ยมได้ ซึ่งเหี้ยมคำนี้เป็นเสียงจีนกลาง จีนแต่จิวออกเสียงว่า นี แปลว่า ปี คนจีนโบราณเชื่อว่าช่วงสิ้นปีที่อากาศหนาวเย็นจัดคนไม่สบายกันมาก เพราะเจตต์เหี้ยมออกมาอาละวาด การจุดประทัดเสียงดังน่าจะไล่เจตต์เหี้ยมและโรคภัยไข้เจ็บให้ตกใจกลัวหนีไปได้

แล้วต่อมาธรรมเนียมนี้ก็ปรับเปลี่ยนไปว่า จุดประทัดให้เสียงดังๆ นี้จะเรียกโชคดีให้มาหา บางทีว่า เพื่อให้สะกดภูเทพเจ้า ท่านจะได้มาช่วยคุ้มครอง

ส่วนการเซตสิงโตวันตรุษจีน ที่บางท้องถิ่นจัดเป็นพิธีแห่มังกรใหญ่โต ธรรมเนียมนี้มีความเป็นมาอย่างไร จำได้ว่าเคยเขียนเรื่องการเซตสิงโตไว้ในตอนความรู้จากคำ...สิงห์ ปัจจุบันอยู่ในหนังสือขุมทรัพย์ความรู้ซ่อนอยู่ในคำจีน

โดยคนจีนเรียกการแสดงเซตสิงโตว่า ไซจื้อนู้ แปลงง่ายๆ ว่า ระบูลูกสิงโต จัดอยู่ในหมวดการแสดงสวมหน้ากากสัตว์ จากบันทึกของราชวงศ์เหนือ...ไต (พ.ศ. ๘๕๐ - ๑๑๓๒) เมื่อชาวนานในมณฑลกุวางตุ้ง มีการแสดงเซตสิงโตเพื่อไล่ผีที่เชื่อว่า มาลงกินผู้ชายและสัตว์เลี้ยง ก่อเกิดเป็นความเชื่อว่า เซตสิงโตช่วยไล่ภูตผีปีศาจได้ ก็เลยเขาคูกันเหมาะมากกับการจุดประทัดวันตรุษจีน

การแห่มังกร ก็เริ่มจากในสมัยราชวงศ์จิ้นหรือฉิน (พ.ศ. ๒๕๔ - ๓๓๙) จัดเป็นการแสดงเล็กๆ แล้วมาจัดเป็นโชว์ใหญ่ที่สวดยระการตาในสมัยราชวงศ์ฮั่น (พ.ศ. ๓๓๗ - ๗๖๓) โดยเริ่มต้นจะมาจากตำนานปลาหลิ่วกระโดดข้ามประตูสวรรค์ก็จะกลายเป็นปลามังกรมีฤทธิ์เดช โดยปลามังกรนี้คือสัตว์ยิ่งใหญ่มีพลังอำนาจ ใครได้พบได้ชมก็จะได้รับพลังช่วยเสริมให้เจตต์โชคดีทำมาหากินได้ผลบริบูรณ์

แต่เนื่องจากทั้งการเซตสิงโตและแห่มังกรนี้ ผู้แสดงต้องมีความสามารถพิเศษในเชิงกายกรรมต่อการสวมชุดตัว ที่สุดของการเซตสิงโตคือการไต่ของอั้งเป่า สุดยอดของการแห่มังกรคือการต่อตัวขึ้นไปเพื่อหยิบของอั้งเป่าบนไม้สูงที่เมื่อทำได้ ความหมายของการไต่ของอั้งเป่านี้คือการจะได้โชคดีกันถ้วนหน้าตลอดปีทีเดียว